

Preses relīze

Luksemburgā, 2023. gada 11. janvārī

Ceļošanas atvieglošana pandēmijas laikā: ES digitālais Covid sertifikāts darbojās labi, taču citi instrumenti – mazāk

ES digitālais Covid sertifikāts palīdzēja koordinēt ceļošanas ierobežojumus starp ES valstīm un efektīvi atviegloja ceļošanu Covid-19 pandēmijas laikā. Tomēr Eiropas Revīzijas palātas šodien publicētajā īpašajā ziņojumā secināts, ka citu ES instrumentu ietekme bija pieticīga. Revidenti konstatēja, ka Eiropas Komisija ātri ierosināja piemērotus tehnoloģiskos risinājumus. Tomēr šo instrumentu izmantošana ES valstīs ievērojami atšķīrās, tāpēc to ietekme ceļošanas atvieglošanā bija nevienmērīga. Revidenti aicina ES labāk sagatavoties, lai tā varētu sekmīgāk risināt iespējamās ārkārtas situācijas nākotnē.

2020. gada martā – neilgi pēc tam, kad Eiropā tika atklāti pirmie Covid-19 gadījumi, – ES valstis sāka piemērot robežkontroli un ceļošanas ierobežojumus. Neraugoties uz Eiropas Komisijas ierobežoto kompetenci sabiedrības veselības politikas jomā, tā īstenoja dažādas iniciatīvas ar mērķi ierobežot šo pasākumu ietekmi uz brīvu pārvietošanos. Jo īpaši tā izstrādāja vairākus instrumentus nolūkā atvieglot ceļošanu un palīdzēt izsekot Covid-19 saslimšanas gadījumiem. Tie ietvēra kontaktu izsekošanas vārteju, pasažieru lokalizācijas digitālās veidlapas un platformu ES dalībvalstīm to apmaiņai, kā arī ES digitālo Covid sertifikātu. Šo IT instrumentu izstrādei ES nodrošināja 71 miljonu EUR.

Revidenti konstatēja, ka Eiropas Komisija finansējumu bija ātri mobilizējusi un īstenoja pragmatisku pieeju instrumentu izstrādei ierobežotā laikā. Kontaktu izsekošanas vārteja sāka darboties tikai septiņus mēnešus pēc pandēmijas sākuma, savukārt ES digitālā sertifikāta izstrāde tika pabeigta, pirms ES valstis bija pabeigušas vakcinācijas plānus. Turpretī pasažieru lokalizācijas veidlapas tika izstrādātas pārāk vēlu, jo daži valstu risinājumi jau bija pieejami agrāk. Revidenti arī atzīmē, ka Eiropas Komisijai neizdevās novērst dažu dalībvalstu nevēlēšanos izmantot ES instrumentus datu aizsardzības un citu juridisku apsvērumu dēļ, kā arī tāpēc, ka tās jau bija izstrādājušas savus valsts instrumentus. Tomēr kopumā Komisija novērsa datu aizsardzības problēmas un piemēroja labu IT drošības praksi.

“Neraugoties uz līdz šim nepieredzēto situāciju, ar kuru saskārāmies, ir izšķiroši svarīgi, lai visas ES valstis pieņemtu kopīgus instrumentus nolūkā koordinēt brīvas pārvietošanās ierobežojumus un atvieglot ceļošanu,” sacīja par revīziju atbildīgais ERP loceklis *Baudilio Tomé Muguruza*.

Šī preses relīze sniedz kopsavilkumu par Eiropas Revīzijas palātas sagatavoto īpašo ziņojumu. Tā pilns teksts ir pieejams Palātas tīmekļa vietnē www.eca.europa.eu.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi - L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

“Dalībvalstis neizmantoja visus ES instrumentus, un citi instrumenti nebija tik veiksmīgi kā ES digitālais Covid sertifikāts.”

Tikai četras dalībvalstis izmantoja ES pasažieru lokalizācijas digitālo veidlapu, un no gandrīz 27 miljoniem veidlapu, kas izsniegtas līdz 2022. gada februārim, vairāk nekā deviņas no 10 bija izdevusi viena ES valsts – Itālija. Tāpat līdz 2022. gada februāra beigām apmaiņas platforma tika izmantota ļoti maz – tikai 256 reizes (visas reizes, izņemot vienu, Spānijā). Kontakta izsekošanas lietotņu izmantošana ievērojami atšķīrās: līdz 2022. gada maijam lielāko daļu datu par vārteju (83 %) ģenerēja lietotāji tikai no Vācijas vien. Praksē ES digitālais Covid sertifikāts bija vienīgais rīks, ko izmantoja visās dalībvalstīs un pat 45 valstīs un teritorijās ārpus Eiropas Savienības. Līdz 2022. gada marta beigām bija izsniegti vairāk nekā 1,7 miljardi sertifikātu. Revidenti secināja, ka tikai ES digitālais Covid sertifikāts palīdzēja koordinēt ceļošanas ierobežojumus starp ES valstīm un efektīvi atviegloja ceļošanu Covid-19 pandēmijas laikā.

Visbeidzot, revīzijā konstatēts, ka trūkst īpašu procedūru šo rīku izmantošanai ilgtermiņā vai to ātrai atkārtotai aktivizēšanai, ja tie atkal būs vajadzīgi. Piemēram, pašreizējais ES digitālā Covid sertifikāta juridiskais pamats ir spēkā līdz šā gada jūnijam; ja tas tiks atjaunots, tad – izmantojot standarta ES likumdošanas procedūru.

Konteksts

Šī revīzija aptver laikposmu no 2020. gada oktobra līdz 2022. gada jūnijam, un tajā galvenā uzmanība ir pievērsta četriem iepriekš minētajiem ES instrumentiem, tostarp saistītajam ES finansējumam. Tā neattiecas uz ES finansējumu vakcinācijai pret Covid-19, ko iepriekš vērtējām [īpašajā ziņojumā par ES Covid-19 vakcīnu iepirkumu](#).

Šī revīzija papildina ERP [īpašo ziņojumu par tiesībām brīvi pārvietoties Covid-19 krīzes kontekstā](#) (publicēts 2022. gada jūnijā), kurā tika aplūkota Šengenas robežkontrole pandēmijas laikā.

Īpašais ziņojums 01/2023 “*Instrumenti, kas atvieglo ceļošanu Eiropas Savienībā Covid-19 pandēmijas laikā: atbilstīgas iniciatīvas, kuru ietekme sniedzas no panākumiem līdz ierobežotai izmantošanai*” ir pieejams ERP tīmekļa vietnē (eca.europa.eu).

Kontaktinformācija presei:

ERP preses birojs: press@eca.europa.eu

- Vincent Bourgeois: vincent.bourgeois@eca.europa.eu – Mob. tālr.: (+352) 691 551 502
- Damijan Fišer: damijan.fiser@eca.europa.eu – Mob. tālr.: (+352) 621 552 224
- Claudia Spiti: claudia.spiti@eca.europa.eu – Mob. tālr.: (+352) 691 553 547